

Gospodarski Glasnik

za Štajersko.

List za gospodarstvo in umno kmetijstvo.

Izdaja c. k. kmetijska družba na Štajerskem.

List velja na leto 4 krone.

Udje družbe prispevajo na leto 8 krone.

Udje dobé list zastonj.

Vsebina: Katero gospodarstvo se lahko imenuje umno in zato napredno? — Splošna vodila za krmljenje goveda in svinj. — Nova ureditev praznikov. — Ali se plača zadružno pitanje svinj? — Jesenski promet na državnih železnicah. — Nekaj o prežitku. — Iz razprav osrednjega odbora c. k. kmetijske družbe na Štajerskem. — Zborovanja podružnic. — Iz podružnic. — Vprašanja in odgovori. — Uradno. — Zadruga: Poročila Zveze gospodarskih zadrug na Štajerskem. — Tržna poročila. — Oznaila.

Katero gospodarstvo se lahko imenuje umno urejeno in zato napredno?

Morebiti veliko? — kaj še — v današnjih razmerah, ko je pomanjkanje delavcev tako občutno, ko nam leži velik del zemlje, od katere moramo plačevati davek, neobdelan — ali slabo obdelan.

Velikost posestva torej ni znak naprednega mišljenja lastnikov v zahtevanem in (kmetijsko-strokovno) pravem smislu besede. Še manj pa se more imenovati tisto majhno posestvo napredno, če tudi ono čaka na delavno roko in razumno izkoriščanje naravnih darov, ki tičijo bodisi v zemlji ali okoliščinah nad njo neporabljene. Napredno gospodarstvo se ne more imenovati niti ono, ki je samo kot tako še brez dolga, ker še je morebiti kaj prihranjenega denarja v hranilnici iz prejšnjih časov. Za ta slučaj velja svetopisemska prigodba o zakopanih talentih.

Primek naprednega gospodarstva se tudi ne more rabiti tam, kjer je denarnih sredstev še tako obilo na razpolago — ki pa se niso pridobila iz gospodarstva samega, ampak od drugod, bodisi iz kake trgovine, bogate dediščine, dote, podpore ali drugod; če se vtika tak denar vedno le na napačni način in zato zastonj ter brez uspeha v posestvo, to ni racionalno; tako gospodarstvo je vse prej, nego napredno; veliko požre, pa malo — premalo vrne.

Naprednost gospodarstva tiči vse globlje — za večino naših sedanjih gospodarjev skoro nekoliko pregloboko, da bi mogli to uvideti kar na prvi pogled in brez daljnogleda, katerega nam daje edino le strokovna izomika. Kaj se torej zahteva od racionalnega, umnega in zato po pravici „naprednega“ gospodarstva?

Kmet mora poznati svojo zemljo, rastline, ki na njej rastejo in živino, ki se redi iz njih, tako dobro, da si more s številkami izraziti ono množino hranilnih snovi, ki tiče v zemlji, s številkami izraziti, koliko so teh snovi izsesale rastline za svoj razvitek, s številkami izraziti, koliko potrebuje živina rastlinskih snovi, ki so po rastlinah prišle iz zemlje. Ne zadostuje, da si predstavljamo samo približno in cenimo pridelke kot več ali manj bogate.

Če se je gospodar poglubil tako globoko v svoje gospodarstvo, da lahko začne računati z jasnimi številkami, ki mu omogočijo, da dosti lažje razpolaga z danimi sredstvi, tako, da mu na koncu leta preostane pri računu neki znesek, ki je za toliko večji nego vsi stroški, to bi bil gospodar, ki je racionalno napredno — z uspehom.

Res je to nek ideal, ki se da povsem na tanko zelo težko doseči; ampak vsak kmet bi si naj skušal razjasniti ta položaj; čim bliže bo prišel tej zahtevi, tem bolj bo moral uvideti, da se stavijo na kmeta velike zahteve; uvidel bo pa tudi, čemu so današnje kmetijske šole in zavodi, kjer se govori in razpravlja o stvareh, o katerih bi si nepoučeni kmet utegnil celo misliti, da nimajo zanj nobene koristi.

Proučevanje narave, naravoslovja, je za kmeta snov, ki ga zanima, ga mora zanimati, ker se na

njo naslanja vse njegovo delo, ker so od nje vporabe odvisni vsi njegovi uspehi in neuspehi.

Če se na tak način dobljene številke spravijo v nekak red — na eni strani stroški (izdatki), na drugi strani dohodki in se primerjajo med seboj, začnemo govoriti o nekakem knjigovodstvu. In ravno pri tako mnogostranski obrti, kakor je kmetijska, bi bilo knjigovodstvo skrajno potrebno. Vse gospodarstvo bi naj ležalo pred gospodarjem v načrtu, kakor si ga n. pr. naredi zidarski mojster o zgradi, katere stavbo namerava prevzeti. Če je vse dobro premeril, prevdaril in izračunal, le tedaj se bo lotil dela. Le tedaj bo prevzel zidavo, če si je odkritosrčno sam pri sebi rekel in zagibal, da ga vse delo samega ne bo več stalo, da mu ne bo treba doplačevati od svojega k ceni, za katero je prevzel delo. Kmetu se dozdeva tak načrt zelo učen, niti v roko ga ne vzame, rekoč, on ki ga je delal, že ve; ne pomisli pa, da je napraviti načrt o kmetijstvu mnogo težja naloga, nego ona zidarskega mojstra, ki ima vse podatke takorekoč na krožniku pred seboj. Tiste gotove podatke, s katerimi zidar že meri in računi, pa si kmet še le mora poiskati iz gospodarstva in k temu je treba globokega pogleda v zemljo in živino skozi kožo.

Kmetijski delodajalec je narava in v največjem času — ko je vedno več takih ljudi, ki se za to delo sploh ne brigajo — tudi človeška družba.

Na eni strani se torej moramo sprijazniti z naravo, da nas razume, kaj od nje hočemo, na drugi strani pa moramo računati s trgovsko navdahnjenim svetom.

Tisti kmet torej, ki z neko gotovostjo preračuna in ve, kaj lahko zahteva od zemlje, rastlin in živali in kako bo brez škode izhajal z ljudmi, ki mu ponujajo ceno za sadove njegovega truda, ima pravico imenovati se naprednega. Da bi ta misel navdajala vse, ne bilo bi kmetu tako tesno pri srcu.

Vsakdo pa uvidi, da je do tega naziranja treba strokovne izomike.

Hotel sem pokazati, česar se naj kmet uči, ker se vedno govori o „naprednih“ kmetih, „naprednjakih“ i. t. d. in naglašajo, češ, ljudstvo je treba poučiti; dobro bi bilo, da so tudi voditelji o tem poučeni, kar bi moral vsak kmet znati; kajti marsikaj dobrega pride tudi od spodaj — iz zemlje, s katero se peča (morebiti v zemljo) „zarovani“ kmet, ki sem ga slišal priimek, nekoč nepoznan v železniškem kupeju. Holz.

Splošna vodila za krmljenje goveda in svinj.

Glavni pogoj za uspešno krmljenje naše rabne živine je kolikor mogoče enakomerna razdelitev raznih sestavin krme; nadalje je pri krmi potrebna primerna sestava in kakovost krme z ozirom na to, ali je določena za govedo ali za svinje; krmljenje in napajanje se mora vršiti kolikor mogoče točno; prehodi od ene krme na drugo morajo biti počasni; živina mora v krmi dobiti dovolj soli, kolikor je potrebuje; pri krmi in v stajah moramo gledati na kolikor mogoče veliko snago.

Ta načela se v celoti imenujejo tudi krmilni red; v naslednjem hočemo o tem ali onem govoriti podrobneje.

Kot prvi pogoj smo navedli kolikor mogoče veliko enakomernost krme, ker le ona daje jamstvo, da se živali ne bodo ovirale v svojem razvoju in da ne bodo nazadovale pri mleku ali pri teži.

Popolnoma enakomerno krmljenje, ki pa se naj razteza čez vse leto, pa se doseže le tedaj, če si napravimo pregled (nekak proračun) vseh krmil, ki jih imamo na razpolago in če po tej sestavi in množini določimo sestavo krme in število živine, ki jo hočemo imeti v staji. Potem se nam ne bo zgodilo, da bi v jeseni krmili obilno, v spomladi pa skopo, da bi kupovali drago krmo ali pa da bi vsled pomanjkanja krme morali živino prodati za mrtvo ceno.

Zelo razširjeno mnenje, da se slabo zimsko krmljenje lahko popravi z dobrim poletnim, je popolnoma napačno. Kar smo izgubili, tega ne dostavimo več, posebno pri mladi živini ne in pri plemenski živini zavremo na ta način ves nadaljnji razvoj. V takem slučaju je boljše, če imamo manj živine. Ena dobro krmljena krava daje več koristi in je več vredna, ko dve slabo krmljeni; razen tega potrebuje manj prostora, stelje in oskrbe in je bolj odporna proti raznim boleznim.

Krma, ki jo dajemo, mora imeti svoje redilne snovi sestavljene v nekem določenem razmerju, t. j. ne sme biti enostranska, ker se tedaj slabše izrabi in ni tako tečna. Na to potrebo smo opozorili že v prejšnjih člankih, ko smo govorili o raznih krmilih.

Če dajemo govedu n. pr. samo seno in otavo, je stvar zelo preprosta. Če pa hočemo v takem slučaju boljše krmiti, moramo dati več otave. V senu so redilne snovi — seveda le tedaj, če je dobro — v pravem razmerju. Težja postane stvar tedaj, če nadomestimo seno po večini s slamo in moramo redilne snovi, ki še manjkajo (beljakovino, tolščo) nadomestiti z drugimi krmili.

V tem slučaju mora živinorejec skrbeti ne le za to, da bodo redilne snovi v tej krmilni mešanici v pravem razmerju in v pravi množini, ampak mora, če noče predrago krmiti, tudi računati, kako drago mu pride krma s tem ali onim pridatkom na glavo živine. Nadalje mora mešanica biti tudi tečna in okusna, tako da jo živina rada je. Krmljenje svinj se ravna po danih razmerah; paziti moramo na te razmere in gledati, da pride krma kolikor mogoče ceno, saj je uspešnost svinjereje v veliki meri odvisna od primerne krmljenja. V prvi vrsti se naj rabijo doma pridelana krmila, kakor zrnje, okopavine, detelja i. t. d., ki so najboljše in najprimernejša piča za svinje.

Pri malih posestnikih ima svinja še to nalogo, da mora izrabiti vrtno, kuhinjske in druge odpadke. Ti odpadki, ki se sicer ne dajo porabiti za nič drugega, se na ta način zelo primerno in plodonosno izrabijo; paziti pa moramo na to, da so še sveži, da še niso začeli vreti ali gniti in da imajo še vedno neko redilno vrednost. Posebno previdni moramo biti s kuhinjskimi odpadki.

Važno, menda v prvi vrsti, je, da krmimo ob določenem času in da se teh časov tudi držimo. Teh časov se moramo držati in zato je popolnoma neumestno, če krmimo poleti trikrat, po zimi pa dvakrat, kar izhaja sicer iz tega, da je poletni dan daljši ko zimski.

Če se ne držimo enkrat določenih časov pri krmljenju, lahko takoj opazimo, da postane živina zelo nemirna. Molzne krave dajejo takoj manj mleka. Tudi se krma mnogo slabše izrabi.

Na prašanje, kolikrat se naj krma polaga ali piča daje, treba odgovoriti, da je to odvisno od vrste živali, njene starosti, od načina porabe ali od dajane krme same.

Pri novopovrzeni živini, n. pr. pri teletih in prascih, vidimo, da imajo zelo pogosto potrebo po hrani, to je po mleku. Zato bi ne bilo umestno, če bi v prvem času trikrat pripuščali ali napajali tako mlado živino. Njen želodec je še jako majhen in naenkrat ne more prevzeti tako mnogo hrane. Čim bolj staro pa postaja tele, tem drugačnejša postaja vsa stvar. Za govedo, ki je skoro popolnoma odrasčeno, popolnoma zadostuje, če ga dvakrat na dan krmimo. Govedo potrebuje namreč določen čas miru, da lahko hrano popolnoma prežveče. Tako potrebujemo za vsako krmiljenje približno dve uri. Če je govedo na paši prepuščeno samemu sebi, lahko opazimo, da vzame dvakrat hrano, navadno zjutraj in zvečer s tem, da se dvakrat do sitega napase.

Tudi pri krmljenju odraslih svinj, posebno plemenskih, je popolnoma dovolj, če dajemo krmo samo dvakrat. Celo pri pitanju svinj se je dvakratno dajanje piče prav dobro obneslo.

Krma se mora vedno dajati v malih porcijah na enkrat, vsaka nadaljnja porcija pa šele tedaj, ko je prejšnja že povžita. Če se da mnogo krme na enkrat, povžije živina navadno samo najboljšo, a to prehlasta, ostalo pa oslini, ne mara več in iztrese med steljo in gnoj.

Tudi treba gledati na to, da je živina po vsakem krmljenju res sita. — Večkrat je iz gospodarskih razlogov potrebno krmo menjati. To je potrebno posebno v spomladi in v jeseni, a tudi v ostalem času, ko moramo večkrat krmo izbirati.

Taka sprememba krme se ne sme izvršiti naenkrat, ker se sicer s tem pri živini za nekaj dni, prebava moti.

Pri molznih kravah se takoj opazi, da dajejo manj mleka, če krmo naenkrat spremenimo. Zato moramo gledati na to, da se prehod od ene krme na drugo izvrši počasi, zlagoma.

Kjer se v spomladi živina požene na pašo, se ji naj pred pašo vedno da nekoliko suhe krme. Ravno tako moramo delati, če začnemo v hlevu zeleno krmili. Tedaj je dobro, če pomešamo med travo nekoliko rezi ali pa slame.

Tudi tam, kjer gre živina v poletju na paše, moramo gledati na to, da se živina prej navadi na zeleno krmo. Ista opreznost je tudi potrebna, če treba začeti krmili kisló krmo. Tudi če krmimo močna krmila, moramo gledati na to, da prehodi ne bodo preostri in prenagli. Krmilo dajajmo v vedno večjih porcijah, začnimo pa z malimi.

Pri vsem tem namreč ne smemo pozabiti, da se morajo želodec in čreva vedno prej navaditi na novo krmo in prilagoditi novim razmeram, kar pa traja najmanj 8 do 14 dni.

Da se pospeši prebava, je treba, posebno pri govedih, dodati krmi kuhinjsko ali živinsko sol. Kuhinjska sol učinkuje naravnost kot redilno sredstvo, ker nadomesti pri premeni snovi porabljenó sol in služi za tvoritev solne kisline v želodčevem soku, ugodno pa vpliva tudi na žleze prebavil, ki jih draži, da izločajo potrebne soke.

Dajanje kuhinjske soli je posebno umestno in potrebno tedaj, če mora živina zavžiti mnogo težko prebavne (zelo lesene) krme, če hrana ni popolnoma naravna, če se mora prebavi pomagati s posebnimi dražili in hrana narediti bolj okusna.

Če dobivajo goveda, a tudi svinje, zelo mnogo močnih krmil (ali tudi krompirja), potrebujejo sol na vsak način. Pri zeleni krmi pa je treba manj soli ko pri suhi.

Kakor pa je redno dajanje soli potrebno, tako je škodljivo, če dajemo preveč soli. Prevelika množina soli prehudo razdraži sluzno kožo

in prebavilne žleze. Vsled tega prebavila oslabe, prebava se premoti, živina dobi drisko in vnetje črev. Pri svinjah se je tudi že zgodilo, da so se s preveliko množino soli zastrupile.

Pri suhi krmi računamo na odraslo govedo 20 do 30 g soli na dan. Svinjam pa ni treba dajati soli vsak dan. Za vsak posamezen slučaj pa se ne dajo navesti točne številke o potrebnih množinah. Potrebna množina se ravna v prvi vrsti po kakovosti krme in po načinu krmljenja.

V nekaterih slučajih je potreba tudi dodajati klajno apno (fosforjevokisló apno). Kakor je namreč znano, spodata fosforjeva kislina in apno med najvažnejše rudninske redilne snovi. To velja prav posebno za hrano rastočih ali brejih živali, ki potrebujejo za tvorbo kosti zelo mnogo fosforjevega apna.

Da imajo živali premalo apna, to se opazi takoj na tem, da rade ližejo, ali pa da dobijo mehke kosti.

Pred vsem pa moramo krmi dodajati apno, če ima krma sama malo apna. To je pred vsem krma, ki je zrastle na zemlji, ki ima malo apna ali je vlažna, v zelo suhih letih; tudi kisle trave, slama, zrnje, otrobi in pivove tropine imajo zelo malo apna. Zelo leseno in trdo seno, ki je bilo slabo spravljeno, ali ki je rastlo na senčnih, z dušikom pregojenih tleh, kaže, da ima malo apna.

Pomanjkanje apna kaže živina na ta način, da liže zidovje ali grize les; v tem slučaju ji moramo h krmi dodati nekaj klajnega. Apna za tele zadošča približno 10 do 15 g na dan, za prasce seveda manj. Drago klajno apno pa se, kakor je s poskusi dokazano, prav lahko nadomesti s cenejšo zmleto kredo (Schlemmkreide).

Svinje morajo imeti priliko, da dobijo svežo prst, zdrobljeno zidovje, pepel ali kaj enakega, v čemer dobivajo apno. Tudi je zelo dobro, dajati jim leseno oglje, ki ga rade jemljejo.

Pri krmljenju se moramo nadalje ozirati na to, da je pri tem potrebna vsepovsodi velika snaga. Jasli in korita se morajo pred in po vsakem krmljenju osnažiti, da ne ostanejo po njih razni ostanki, ki se skvarijo in so potem škodljivi. Posebno pa je treba jasli in korita temeljito osnažiti, če dajemo mokro krmo; v takem slučaju moramo jasli in korita večkrat z apnenim beležem pobeliti, da se prepreči vsako tvorjenje kislin.

Krma tudi ne sme na noben način ostati dalje v hlevu, ampak vedno se mora krmili sproti, kolikor je potrebno. V hlevu se krma navzame hlevskega vonja in postane neokusna.

Samo po sebi je umevno, da vpliva na uspeh krmljenja tudi zrak, ki mora biti v hlevu in na svislih čist. V soparnem in slabo prezračenem hlevu se krma slabo izrabi. pl. Naredi.

Nova ureditev praznikov.

Papež je izdal za avstrijske dežele zelo važen odlok, ki zasluži, da se o njem govori tudi po našem kmetijskem časopisju. Ta odlok, ki ga je izdal „iz lastnega nagiba“ (to se pravi po latinski „motu proprio“ in zato se taki odloki tudi tako imenujejo) slove takole:

„Rimski papeži so kot vrhovni zaščitniki in varuhi cerkvenega reda še vsakokrat, če se jim je zdelo to za dobrobit krščanstva primerno, brez pomislov predpise svete stolice ublažili. In kakor se nam je že zdelo z ozirom na spremenjeni čas in družabne razmere primerno spremeniti marsikaj, tako se nam zdi danes vsled posebnih razmer naših dni dolžnost, da v primerni obliki spremenimo predpise o spoštovanju zapovedanih praznikov. Danes prehitijo ljudje š čudovito brzino na suhem in na vodi največje razdalje in pridejo vsled hitrejšega potovanja laže k narodom, pri katerih je število zapovedanih praznikov nižje, na drugi strani pa se nam zdi, da trpe pomnožene trgovske zveze in hitrejši trgovski zaključki vsled zavlačevanja, ki ga zakrivi veliko število praznikov, veliko škodo. Končno vidimo v vedno večji draginji najpotrebnejših živil povod, da delovanja onih, ki dobivajo iz dela svoj zaslužek, ne prekinemo prepogosto. Vsled vseh teh prevdarkov smo v korist krščanskega ljudstva storili sklep, ki se nam zdi zelo primeren, namreč znižati število od cerkve zapovedanih praznikov. Iz lastnega nagiba, po treznem prevdarku vseh razmer in sporazumno s čestitimi brati kardinali, ki varujejo predpise o spoštovanju praznikov, odredimo sledeče:

Cerkvena zapoved, biti pri sveti maši in praznovati, ostane veljavna še za sledeče dni: za vse nedelje, praznik rojstva, obrezovanja; prihoda in vnebohoda našega Gospoda Jezusa Kristusa, za dan brezmadežnega spočetja Marije, Marije vnebohod, praznik apostolov in vseh svetnikov. Praznik svetega Jožefa, ženina preblazene device Marije in praznik rojstva svetega Janeza Krstnika z osmino se bosta praznovala kakor dosedaj in sicer prvi, kadar že tako ne pade na nedeljo, sledečo nedeljo, drugi pa v nedeljo pred Petrom in Pavlom, Telovo in njegova osmina pa se bosta praznovala v nedeljo po Sv. Trojici. Praznik najsvetejšega srca Jezusovega ostane kakor dosedaj, na šestem dnevu osmine. S tem so odpravljeni tudi vsi cerkveni predpisi glede praznikov deželnih patronov. Ordinarijati pa lahko svečana cerkvena opravila, ki bi se ob njih morala vršiti, preložijo na sledečo nedeljo. Če je eden ali drugi tukaj navedenih praznikov odpravljen, se naj na tem brez posebnega sveta svete stolice nič ne spremeni. Če pa bi škofje kake dežele hoteli kateri izmed tukaj navedenih praznikov ohraniti, naj blagovolijo o tem poročati sveti stolici. Če pade na kak praznik, ki ga hočejo ohraniti, kak post, damo zanj odvezo, kakor tudi za vse svetke deželnih patronov, ki smo jih odpravili, če jih praznuje ljudstvo z veliko praznično udeležbo.

Dajemo ta dokaz naše apostolske skrbi in zatrdno upamo, da bodo verniki tudi one dni, ki smo jih izvzeli iz števila strogo zapovedanih praznikov, Bogu posvetili svoja spokorna čustva, mu dali svoje spoštovanje in ohranjene praznike praznovali s tem večjo svečanostjo.“

Kakor pravi papežev odlok sam in kakor izhaja iz njega, se je število praznikov zmanjšalo na ta način, da so se preložili na sledeče nedelje in to je tako napredni čin, da ga moramo mi kmetovavci s pravim veseljem pozdraviti. Saj prav dobro vemo, kaj pomeni izgubljen delavnik — in to so ravno prazniki — v času setve ali žetve in koliko škodo lahko naredi, če nastopi slabo vreme. Tudi letos so posebno oni, ki so lahko zgodaj kosili, posebno v maju in juniju prav neprijetno občutili veliko število praznikov.

A ne samo za samostojne kmetovavce, ampak tudi za vse one ljudi, ki ne stojijo v trdnem službenem razmerju s svojimi delodajavci, bo ta „motu proprio“, kar povdarja papež sam, samo koristen; namesto da bi manj zaslužili in več izdali kakor se godi navadno ob praznikih, bodo lahko celi teden porabili za svoj zaslužek.

Vedno se je nekaka gospodarska zaostalost po katoliških deželah razlagala s prevelikim številom praznikov; to je sedaj odpravljenó.

Seveda vsem ne ugaja ta odredba papeževa, ki je zares napredna, posebno meščansko in mestno časopisje je proti nji; zato pa se moramo prav temeljito in odločno zavzeti za njo mi in ker so pri nas prazniki po postavi določeni, moramo svoje poslance v državnem zboru pozvati, da bo ta papeževa odredba dobila v Avstriji postavno moč. Regula.

Ali se plača zadružno pitanje svinj?

Rad. Steppes-München.

V nemških razmerah se glasi odgovor na prašanje, ali se pitanje svinj pri kaki mlekarski zadruzi plača: Na vsak način.

Na Bavarskem pride na 100 prebivavcev po zadnji statistiki deželnega statističnega urada 30.9 svinj, na Pruskem 39.2. Vkljub temu se očita Bavarski, da ima premalo svinj; ta očitok pa velja samo za gorate kraje, posebno Gornje Bavarsko in Allgäu, dočim pride na Nižjem Bavarskem na 100 prebivavcev 52 svinj. To očitjanje pa pravzaprav niti ni upravičeno; Bavarska je v letu 1908 uvedla samo 35.560 svinj, zato pa jih je izvozila 216.600!

Žalibog ne poznam razmer v Avstriji, posebno pa ne v Štajerski, dovolj. Na vsak način pa so enake, če ne slabše, tako da tudi za te kraje lahko na zgoraj stavljeno prašanje odgovorimo: Da. To pa tem bolj, ker se po teh krajih — kakor pri nas v Nemčiji, že pojavlja ista prikazen, da namreč veleposestvo — od kakih 100 ha naprej — začena počasi že opuščati svinjerejo. Kot vzroki za to prikazen se navajajo pred vsem razne kuge in pomanjkanje poslov; v največji večini slučajev pa prehod k odmolži. Samo vzrok „komodnost“ se ne navaja.

Da se pri večjem posestvu, če so razmere količkej redne in normalne, svinjereja vsaj ravno tako plača ko pri malem, to je popolnoma jasno. Sam poznam gospodarstvo, ki si je, da bi pokrilo stroške v prvih letih pri novo uvedeni vzreji semenskih žit, vzelo „mujo“, da je začelo pitati svinje. Stvar se je tako dobro obnesla, da danes, ko se že vzreja semenskih žit davno plača, gospodarju niti v sanjah ne pade v glavo, da bi pitanje svinj opustil — in vse to vkljub pomanjkanju poslov.

Ker sedaj tu, sedaj tam kak veleposestnik opusti svinjerejo, se vedno menja in vedno koleba stalnost produkcije svinj. O pomanjkanju mesa in vsled tega o draginji pa se, kakor nas uči skušnja, le tedaj bere kaj po časopisih, če se je število živine po kaki deželi že zelo spremenilo.

Zato bi morali gledati na to, da bi kolikor mogoče redno imeli enako število svinj v reji.

Da se to vkljub vsej skrbi živinorejskih nadzornikov doslej še ni posrečilo, v tem — se mi zdi — tiči vzrok, da se danes združno pitanje svinj tako dobro in lepo plača.

Če bi jaz moral uvesti tako združno pitanje svinj in če bi ga moral sam voditi, bi si stvar uredil približno takole:

Člani kake že obstoječe ali na novo nalašč ustanovljene mlekarne zadruge, se za to delo pritegnejo tedaj, če so doslej v večjem številu pitali in redili svinje. Ravno sedaj, ko na vseh koncih in krajih tako primanjkuje delavskih moči, se na ta način da prihraniti zelo mnogo delavskih moči. Za 1000 do 1500 svinj zadoščajo 3 do 4 možje. Recimo, da so te svinje bile doslej last 12 do 15 članov, moramo vendar računati, da je vsakem gospodarstvu doslej za oskrbovanje svinj bila potrebna po ena oseba, namesto treh torej vsaj dvanajst.

Tudi pri strojih se lahko marsikaj prihrani, na vsak način pa se lahko izberejo najboljše in najprimernejše naprave za tako veliki obrat. Prvi pogoj pa je primerno, skrbno in agilno vodstvo in pred vsem poraben majar („Oberschweizer“). Nadzorstvo bi se moralo s primernim deležem dobička zainteresirati za podjetje.

Vse mleko teh združnikov se, kolikor se ga ne porabi za domačo potrebo in vzrejo telet, posname, smetana se vdela na surovo maslo, ostalo mleko se porabi za sir, sirotka in pomije se skrmi.

Da lahko pitamo 1000 do 1200 svinj, bi morali imeti združniki po svojih hlevih 350 do 400 krav. Seveda je potreba razen tega še drugih krmil za pitanje. Doseči bi se morala približna teža pitanih svinj po zimi 250, po leti pa 200 funtov; na vsak način bi to bilo mogoče tam, kjer bi se svinje tudi lahko pasle, če bi se dajal koruzni in ječmenov zdrob in poleg njega še po potrebi ribja moka ali klajno apno (eventuelno samo kreda). Krompir in peso krmiti se mi ne zdi primerno. Najboljše in najfinejše meso imajo one svinje, ki so dobivale le ječmenov zdrob, to pa se priporoča le tedaj, če se plača posebe še kvaliteta mesa.

Nadzorstvo dobi najboljši in najizkušenejši delavec, poseben mojster nad svinjami se ne nastavi. Nakup in prodaja suhih in pitanih svinj se ne prepusti majarju; to oskrbuje upravitelj mlekarne, po potrebi kaka druga oseba, ki v resnici pozna praktično svinjerejo.

Da bi med svinje ne prišle razne kuge, bi bilo najboljšo, vzrediti prasce za pitanje doma; pomore se proti temu lahko tudi na ta način, da se na novo kupljena živina za dalje časa sama zapre. Sicer pa je stara resnica, da to najboljše uspeva, kar si človek sam iz malega vzredi.

Trditev, da bi neprijetni vonj svinjakov neugodno vplival na delovanje in poslovanje mlekarne zadruge in ga oviral, se mi zdi pretirana. Potrebno pa je na vsak način, da se gnojica skrbno odpelje daleč v stran. Seveda je treba tudi hleve po možnosti postaviti daleč proč od mlekarne.

Na vsak način pa je zelo nesnažno, če prihaja hlevsko osobje v mlekarino in narobe. Zelo dobro bi torej bilo, če bi se sirotka dala zapeljati v zaprtih ceveh v basén v svinjakih in tam po potrebi naravnost v korita; v tem slučaju bi zadoščala celo samo dva moža za oskrbovanje 1000 svinj, če se za dvakratno kidanje gnoja da pomoč. Tudi bi se lahko prepovedalo in z globami kaznilo, če bi prišel kdo iz mlekarne v hlev in narobe.

Po teh na kratko orisanih načelih, se vidi, da se združno pitanje svinj na vsak način plača, če je na razpolago: strokovnjaško vodstvo, reje vajeno in v nji izurjeno osobje, primerni, ceni in zdravi hlevi in dovolj hrane za neprestano pitanje velikega števila svinj, ki se ne prodajo težko (če je lega za železniške zveze ugodna). Prihrani se osobje, oskrba postane cenejša, odpadki pri mlekarstvu se po možnosti izrabijo, kolebanje dobrega klavnega blaga se uredi in s tem tudi svinjereja povzdigne!

Na ta način bi se odprlo novo, za dežele in mesta blagodejno polje združnega delovanja!!!

Jesenski promet na državnih železnicah.

Ker je v jeseni navadno neprimerno velik blagovni promet na železnicah, je uprava državnih železnic že sedaj poskrbela vse potrebno, da ga bo lahko zmagovala. Nakupila je 2000 novih tovornih vagonov in dala hitro opraviti na starih vagonih vsa popravila, sklenila je uvesti tudi promet z ne popolno izrabljenimi tovornimi vlaki, režijske transporte bo hitro opravila in primerno omejila, nalanaganje bo hitro oskrbela, podaljšala delovni čas po skladiščih, uvedla po potrebi tudi nočno delo, po možnosti bo izrabila moč vagonov in prostor ter poskrbela, da se bo blago hitreje aviziralo.

Vse te odredbe pa bodo le tedaj imele polen uspeh, če bo tudi občinstvo podpiralo upravo pri nalanaganju in odpošiljanju blaga, tako da bo šel ves promet hitreje.

To pa lahko opravijo z naslednjimi sredstvi:

1. Če si naročijo vse one surovine in potrebščine, ki se potrebujejo za odpošiljanje blaga v jeseni in po zimi, že sedaj. To je tudi v njih lastnem interesu, ker se jim to blago lahko sedaj sigurno in hitro dostavi in določi.
2. Če izjavijo, da so zadovoljni s telefoničnim ali telefoničnim avizom blaga; za to se dobe posebne golice.
3. Če zložijo blago takoj v vagone, kakor hitro jih dobe na razpolago.
4. Če vzamejo blago iz vagonov takoj, ko dobe avizo.
5. Če opravljajo vsa ta dela zgodaj zjutraj ali pozno zvečer ali pa ponoči, kjer je to mogoče.
6. Če po možnosti izrabijo moč in velikost vagonov.
7. Če takoj odpeljejo došlo ali v kolodvorska skladišča vloženo blago.

Le če bodo skupno in vzorno delovali organi železniške uprave in občinstvo, bo mogoče lepo zmagati veliki promet v jeseni. To bo enako na korist železnici kakor tudi občinstvu. V tem slučaju se ne bo nabasalo in nakopičilo po skladiščih mnogo blaga in železnici ne bo treba zvišati skladiščnine ali skrajšati proste dobe za ležanje blaga v skladišču.

Nekaj o prežitku.

Med bremena, katera mora precej kmetov nositi, spada tudi prežitkarija. Ako oče preda sinu posestvo z gospodarstvom, si zagotovi večinoma pismo (pri notarju) nekaj njiv ali goric, živine ali česa drugega, večkrat tudi denarja za prevžitek svojih starih dni.

To razmerje je zelo slično onemu pred letom 1848, ko so zahtevali grajščaki, cerkve in samostani vse tiste življenjske pripomočke, ki jih najdemo tudi še pri sedanjih prežitkarijah: zrnje, moko, maslo, mleko, sredstva za kurjavo, razsvetljavo i.t.d.; neka vrsta rabote je torej še ostala; toda tudi ta se ne bo več dolgo držala.

Nobenemu kmetu, ki je predal rodno grudo z gospodarstvom vred svojemu otroku v oskrbo, se ne more odrehati pravica, da si pridržijo za svoje stare dni toliko od gospodarstva, kolikor mu je za življenje potrebno. Ne samo, da ima do tega pravico, ampak sveta dolžnost otrok je, svoje stariše preživeti na stare, onemogle dni.

Žalibog, da dajajo ravno te prežitkarije neredkokrat povod k prepiru in sovraštvu v družini in velikokrat delajo otroci svojim starišem ravno v tem pogledu več žalosti, kakor veselja; da pri tem igra nepovoljna vzgoja večkrat glavni vzrok, se potrjuje žal le premnogokrat; večkrat je nesporazumljenje zakrivila tudi beda, oziroma prevelik prežitek, ki ne stoji v nikakem razmerju z vsemi pridelki dotičnega gospodarstva, tako da večkrat res sila pripravi sina do tega, da prelomi podpisano

pogodbo. Velikokrat si pa tudi oče ne more pridržati, kolikor mu je potrebno in živi v vedni stiski in pomanjkanju; zlasti pa je to takrat, če prevzame sin zelo zadolženo posestvo; nade na boljša leta se izjalovijo in mesto, da bi začel plačevati dolgove, še mora delati nove.

Nadalje pa je znano, da ravno taka posestva, ki imajo vknjiženo previsoko prežitkarijo, zelo težko dobe hipotekarni kredit.

Ljubezen do otrok je večkrat večja nego strah pred pomanjkanjem in ne redkokrat se zgodi, da oče da zbrisati svoj prežitek, samo da lahko sin dobi posojilo na posestvo; kaj rado pa se zgodi, da to posojilo ne reši več gospodarstva, ampak da gre, na boben in oče je brez prežitka na stare dni; če ni druge pomoči, mora vzeti beraško palico v roke.

Današnja oblika prežitka krajša na eni strani dohodke iz gospodarstva, na drugi strani se pomnožujejo stroški.

Prodaja posestev, ki so obremenjena s prežitkom, je nadalje zelo težka. Na tak način si škodita oče in sin in v resnici je ravno način današnjih prežitkarij eden izmed glavnih vzrokov propada kmetij. Sicer se pa dela na preosnovi načina prežitka tako, da bo dobro i za stariše kakor za otroke; pri tej priliki opozarjamo na članek v Gospodarskem Glasniku št. 12, z dne 16. julija 1911, „Kako bo na stare dni?“ Pa tudi postavodajni krogi so že na delu. Holz.

Iz razprav osrednjega odbora c. k. kmetijske družbe na Štajerskem.

750. seja dne 12. septembra 1911. Začetek ob 10. uri predpoldne.

Navzoči so sledeči gospodje: ekselencna načelnik Edmund grof Attems, oba podnačelnika Henrik vitez pl. Plessing in Roman Neuper, zastopniki visoke vlade in visokega deželnega odbora dr. Viktor Negbauer, Franc grof Attems in Franc Hagenhofer, 23 članov O. O. in tajnik Holz kot zapisnikar.

Predsednik pozdravi navzoče, da krožiti zapisnik zadnje seje v vpogled in preide na dnevni red.

1. Poročila in predlogi agrarno-političnega odseka.

Pred vsem poroča predsednik, da se je odsek v svoji seji 9. septembra 1911 konstituiral in da sta bila izvoljena za načelnika Edmund grof Attems, za njegovega namestnika pa Henrik vitez pl. Plessing.

a) C. k. kmetijska družba pošilja poslovnik za posredovanje pri novo ustanovljenem delavskem svetu.

Poročavec član O. O. dr. Klusemann omeni vzroke in povode, ki so privedli do ustanovitve te posredovalnice in poda nato s pomočjo izvlečka, ki je izšel v „Wiener landwirtschaftliche Zeitung“, 5. avgusta 1911, v št. 62, vsebino poslane brošure in omeni, da so se v svrhu predpriprav poslale vsem korporacijam okrožnice in pozvedovalne pole, s pozivom, da naj pomagajo pri pripravi za odstranitev pomanjkanja delavstva in preprečijo, da bi šle naše delavske moči v inozemstvo. Poslovni delokrog dunajskega delavskega urada, ki ima pod enotnim predsedstvom dva oddelka, statistični in posredovalni, je zelo obsežen in se deli na:

1. statistiko delavskega trga s posebnim ozirom na kmetijski delavski trg;

2. popraševanje po delu, določitev obsega popraševanja in posebnih potreb z ozirom na kategorijo in kakovost delavstva;

3. ponudbe dela, natančna pozvedovanja o prevelikem, oziroma premalem številu delavskih moči vseh vrst po posameznih kronovinah in določenih delih posameznih kronovin;

4. posredovanje, da se po možnosti izenači popraševanje in ponudba. To posredovanje ne obsega samo sezonskih in potujočih delavcev, ampak primerno nalogam, navedenim v prejšnjih treh točkah, tudi vse druge kmetijske delavce, posle in stalne nastavlence v kmetijskih industrijskih obratih (delavce za časa kampanje po tovarnah za sladkor). Z zbiranjem in odbiranjem podatkov, dobljenih od kategorij, navedenih v točkah 2 do 4, se naj nabere za statistiko delavskega trga potrebno gradivo;

5. vplivanje na vlado in državne in avtonomne urade pri postavih in naredbah, ki za-

devajo reči in posle, zaradi katerih je ta naprava uvedena. Sem spada: a) omejitev izseljevanja iz Avstrije in Ogrske; b) omejitev agentstva pri delavskem posredovanju; c) pospešitev izdaje današnjim potrebam in zahtevam ustrežajočih redov za delavce in posle po posameznih kronovinah; d) pospeševanje kolonizacije in naseljevanja; e) posebne ugodnosti pri pošti in kolpovanju za delavski urad; f) izposlovanje nadaljnjih podpor za poslovanje posredovalnice.

Ker nižjeavstrijska posredovalnica tega dela ne bo mogla opraviti sama, ampak s pomočjo uradov in drugih organizacij, omeni poročavec, da bi bilo boljše, če bi si štajerski posestniki, ki so si dosedaj pomagali s slovenskimi delavci iz Železne stolice, s pomočjo graške posredovalnice oskrbeli delavce iz Poljske, ker so zahteve ogrskih Slovencev vedno večje, dočim se poljski delavci, ki so poročavcu znani že kakih 14 let, še vedno zadovoljujejo s približno istimi plačami kakor pred 14 leti in opravljajo v Nemčiji vsa poljska dela v veliko zadovoljnost posestnikov. Graška posredovalnica, ki deli delavce v štiri kategorije, namreč 1. v može in fante, ki lahko kosijo, 2. v one, ki ne morejo kositi, 3. žene in dekleta in 4. v čisto mlade fante (15 do 18 let), se je obvezala, da bo delavske moči ceneje oskrbela ko dunajska posredovalnica; dunajska zahteva za vsakega delavca in njegov dohod 17 K, graška pa računa s stroški za povratek vred le 24 K. Da bodo posestniki iz graške okolice lahko že v bodočem letu poskusili s poljskimi delavci, se bo sklical sestanek interesentov v okraju Graška okolica, da se lahko o pravem času sklene, koliko delavcev se naj naroči, da ne bomo nazadnje dobili samih ostankov.

Nato predlaga poročavec, naj kmetijska družba pošlje kolikor mogoče mnogo vplivnih članov O. O. na to zborovanje in vse pozove, naj se tega zborovanja, ki se bo vršilo 24. septembra t. l. v prostorih delavske posredovalnice, po možnosti v velikem številu udeležijo. Poročilo se vzame na znanje, ravno tako je bil sprejet tudi predlog, dasi član O. O. Kappel v njem ni videl nobene posebne koristi za Gornje Štajersko.

b) Letno poročilo štajerske podružnice družbe avstrijskega srebrnega križa za oskrbo rezervistov v letu 1910.

Poročavec član O. O. Klammer da kratko poročilo iz knjižice, ki se je poslala c. k. kmetijski družbi kot ustanovnici o ustanovitvi in poslovanju v pretečenem letu in predloži, naj se vzame poročilo na znanje.

2. Poročila in predlogi živinorejskega odseka.

a) Poročila o poslovanju klavnice in živinskega sejma v mestu Gradcu.

Poročavec član O. O. dr. Klusemann naznani s pomočjo predloženega poročila, da se je v letu 1910 prignalo mnogo manj živine, ker ni bilo toliko ogrske in hrvaške živine, to pa zaradi tega ne, ker še vedno ni izvršena ločitev sejma za rabno in klavno živino in se vsled tega vedno lahko prinesejo razne živinske kuge. Zato se je v letu 1909 prignalo mnogo več živine na graški sejem. Poročilo bi bilo naravnost strašno, če bi se ozirali samo na številke in če bi ne upoštevali vzrokov, ki so to zakrivali; tako pa se da iz poročila sklepati, da bodo kmetje, ki so imeli leta 1910 velik pridelek krme, najprej gledali na to, kako bi svoje v suhih letih 1908 in 1909 izpražnjene hleve zopet napolnili, namesto da bi svojo živino zaklali ali poslali na sejem; svinj se je malo zaklalo, ker se je uvedlo mnogo zaklanih; tudi se da iz tega dejstva sklepati, da je štajerska živinoreja vsled blagodejnega in plodonosnega delovanja štajerske kmetijske družbe na tem polju nastopila pot, ki zbija najlepše nade in ki je dosegla že tudi vsestransko las-kava priznanja. Uvoz svinj iz Bosne in Hrvaške je zelo nazadoval, zato pa daje Štajerska sama že 54,4% svinj na ta sejem. Vsled druginje mesa se je nekoliko povečalo število zaklanih konj. Živinozdravniki so pri ogledovanju odklonili s trga 184 glav cele živine, mnogo kosov in in 3875 kg mesa. Med zaklanim velikim govedom se je našlo 3,72% tuberkuloznih, za 0,83% več ko prejšnje leto. V prosti klavnici se je prodalo skupno 63.294 kg mesa. V izvoz je šlo skupno 19.259 glav, torej za 4026 manj ko prejšnje leto; tudi število vagonov z živo in zaklano živino, ki je prišla k vagoniranju, je bilo

leta 1910 za 568, število odšlih pa za 388 manjše ko leta 1909. V Gradcu, ki šteje z vojaštvom vred 152.000 ljudi, je prišlo na leto na vsakega človeka 61,3 kg mesa, leta 1909 pa 61,89 kg. Ker je bilo popraševanje enako, živine pa manj, je poskočila cena poprečno za 13 K 61 v. Tudi poraba hlevov je zelo nazadovala; vsled tega seveda tudi poraba krme in stelje. Vsled zelo lahke zime se je potrebovalo mnogo umetnega leda in hladilnica se je zaradi tega bolj rabila ko leta 1909. Pri tem se je pokazalo, da sta hladilnica in skladiščna klet za vlaganje mesa premali. Pri strojih se je uvedlo marsikaj novega, kar je bilo potrebno.

Poročilo se vzame na znanje.

b) Zveza švicarskih zadrug za rejo rjave živine pošilja poročilo za leto 1910.

Kakor izvaja poročavec, drugi podpredsednik Neuper, je šela Zveza v letu 1910 231 zadrug s 7520 člani. Ti so imeli v rodovnikih vpisanih 403 bika in 22.706 krav. Rjava pasma šteje v Švici pol milijona glav, t. j. 37% vse švicarske živine. Zveza je inšpicirala v smislu postavne odredbe 229 zvez in 129 pri Zvezi ne včlanjenih zadrug glede pogojev pri dajanju premij. Med 91 rodovniki jih je 89 dobilo nagrade v skupnem znesku 3228 frankov. S 15 udeleženci se je vršil dvadnevni tečaj o ocenjevanju živine. Na plemenskem sejmju v Zugu je dobilo izmed 932 prignanih bikov, ki so bili po starosti razdeljeni v 17 kategorij, 541 nagrade v znesku 7090 frankov. Le 84 bikov (med vsemi 8,5%) je bilo brez dokazanega pokolenja. Med raznimi premijami so se dale tudi premije za 17 kolekcij s skupno 281 glavami živine. Bik „Lux“ je bil razstavljen z 80 glavami svojega pokolenja; 505 prignanih bikov (54%) se je prodalo, med temi 12 v Avstrijo. 119 bikov je stalo nad 1000 frankov (23,5%), 198 od 600 do 1000 frankov (39%) in 126 (25%) od 400 do 600 frankov le 62 (12%) jih je doseglo komaj 400 frankov (1 frank = 95 vinarjev). Med 119 biki, ki so stali nad 1000 K, so jih 75 kupile razne zadruge.

Poročilo se vzame z zahvalo na znanje.

c) Podružnica v Gleisdorfu prosi za dovoljenje, da sme živino, prignano na graški sejem, a ne prodano, gnati zopet nazaj.

Poročavec član O. O. Januschke prečita najprej dopis gleisdorfske podružnice, omeni, da bi se vsa graška okolica popolnoma okužila, če bi se tej prošnji ugodilo in zato predloži naslednji predlog:

„Zaradi preteče in še vedno ne zatrite kuge na gobcih in parkljih je prirejanje sejmov za rabno živino v Gradcu prepovedano in se sme na graški sejem prignati le klavna živina, ki pa se mora najkasneje v treh dneh zaklati. Ta odredba je neizogibno potrebna, ker se tudi iz okuženih krajev dovaža živina v Gradec, pri kateri se ne baš redko, ko pride v Gradec, najde kuga. Zato možnost, da se s sejmsko živino zanese kuga, ni izključena, če se živina ne zakolje, predno poteče inkubacijski rok. Vsled tega se prošnji podružnice v Gleisdorfu ne more ugoditi, ker bi se sicer graško polje zopet okužilo.“

Nadalje omeni poročavec, da je živinorejski odsek predložil še več predlogov, ker so gornještajerski, na Gornje Avstrijsko mejoči živinorejci v neprijetnem položaju in ker se je konstatiralo, da ni prišel ne eden slučaj kuge iz juga, ampak od severa, odkoder je kuga zanesla divjačina, ki prehaja čez mejo. Da se lahko nadalje širjenje kuge kolikor mogoče uspešno zabranjuje, in ker so se zaradi tega tudi odpovedala ogledovanja živine, se naj po možnosti prepovedo vsi živinski sejmi in določi 40 dnevna kvarantena, kar bo zadelo manj kmetovavce, ko živinotržce in mešetarje, ki so mnogo krivi, da se je kuga tako razširila. Član O. O. dr. Klusemann se tem izvajanjem v polni meri pridruži in obsoja mešetarstvo z narodnogospodarskega stališča. Član O. O. Burger omeni, da so potujoči cigani in ogrski mešetarji s konji tudi precej krivi kuge, čemur se pridruži tudi član O. O. Riemelmoser. Zato predloži poročavec še naslednje dodatne predloge:

„Ker je dežela še vedno ok žena in ker postaja nevarnost, da se kuga na gobcih in parkljih še bolj razširi, se prosi namestnika, naj:

1. na Gornjem Štajerskem potom okrajnih glavarstev vpliva na občine, naj ne prirejajo živinskih sejmov, oziroma naj izposluje pri okrajnih

glavarstvih, da bodo sejme kratkoma prepo-vedala;

2. dosedanje določbe o živinskih sejmih, posebno pa določbo, da mora vsakdo dokazati, da je živino imel vsaj 40 dni, na Srednjem in Spodnjem Štajerskem v polnem obsegu vzdržiti;

3. naj živinotržstvo strogo nadzoruje, prestopke, vsled katerih bi se lahko zanesle kuge, ostro kaznuje in z vso odločnostjo nastopi proti nedovoljenemu mešetarjenju z živino. Da pa bo lahko v prašanju, ali gre v tem ali onem slučaju za nedovoljeno živinotržstvo, zanesljivo presodila, naj se za mnenja ne obrača, kakor doslej, na posamezne podružnice, ampak na O. O. štajerske kmetijske družbe;

4. naj ciganom prepove, dokler traja kuga, pohajanje po deželi;

5. naj na okuženih planšah brezpogojno prepove dostop nezaposlenim ljudem, da se na ta način ne prenesejo živinske kuge v druge kraje.

Predlogi so bili sprejeti.

d) Okrajni odbor ptujski poroča o uspehih pri živinoreji in prosi za zvišanje subvencije.

Namesto odsotnega glavnega tajnika, ki je določen za poročavca o tej stvari, prečita tajnik Holz njegovo poročilo, iz katerega sledi, da je okrajni odbor ptujski oddal leta 1910 skupno 51 plemenskih bikov, poprečno starih eno leto, v skupni vrednosti 11.950 K 69 v 28 posestnikom. Pri nakupu teh bikov je dal O. O. 1754 K 64 v, torej za nekaj več, ko se je določilo s sklepom O. O. dne 7. septembra 1907, šte. 2875, kjer se je dovolila $\frac{1}{3}$ kupne cene, kar pa se je omogočilo samo na ta način, da se je v ta namen porabil ostanek subvencije iz leta 1909 v znesku 253 K 64 v. Okraj bi to akcijo rad nadaljeval in prosi za podporo 2000 K. Ker se tej prošnji ne more ugoditi, predloži poročavec predlog, naj se okrajnemu odboru ptujskemu kakor doslej vsako leto, tudi tokrat dovoli podpora v znesku 1500 K.

Predlog je bil sprejet.

e) Naznanila.

Tajnik Holz naznani, da je deželni odbor sklep O. O. glede zvišanja dotacije za licenciranje in premiranje vzel z odobravanjem na znanje in da je sporazumno z O. O. priporočil pri visokem c. k. poljedelskem ministrstvu prošnjo društva za rejo gorskih liscev za podporo v znesku 2205 K iz izrednega kredita za pospeševanje živinoreje in sicer iz zneska, ki odpade na Gornje Štajersko. Nadalje se naznani, da je deželni odbor odobril prireditve vsakoletnih tečajev v pouku o rezanju živali. Ravno tako se vzame na znanje, da je O. O. sporazumno z deželnim odborom sklenil dati društvu za zavarovanje živine v Hieflavu iz izrednega kredita za pospeševanje živinoreje in vnovčevanje živine in sicer iz zneska 100.000 K, nakazanega za leto 1910, enkratno podporo v znesku 300 K, podpornemu društvu za slučaj škode pri živini v Krampenu 500 K in zavarovalnemu društvu za živino v Muravu 1000 K. Naznani se odlok c. k. namestnijske, iz katerega izhaja, da se je iz zneska 20.000 K, določene za pospeševanje mlekarstva v letu 1911 dalo mlekarški zadrugi pri Sv. Štefanu nad Leobnom 4000 K in mlekarški zadrugi v Hočah 5000 K, da bo za mlekarški tečaj na gospodinjski šoli v Mariatrostu pri Gradcu tudi letos treba 2500 K in da bode na ta način, če se prišteje še ostanek lanskega leta v znesku 2400 K, še ostalo na razpolago 10.900 K; nadalje, da c. k. poljedelsko ministrstvo ni moglo ugoditi prošnji c. k. kmetijske družbe, naj se pri posameznih živinorejskih zadrugah nastavijo organi za kontrolo mleka, katerim se naj daje plača po 400 K, zaradi tega, ker je to v prvi vrsti stvar živinoreje, ki je tako od raznih strani zelo dobro subvencionirana. Na znanje se je vzel odlok c. k. namestnijske, s katerim se mariborskemu društvu za kontrolo mleka naznanja, da se mu je iz izrednega kredita nakazal prispevek 400 K, da lahko nastavi tretjega preskušavca za mleko. Podružnici v Ribnici naznanja deželni odbor, da ne more dati iz državnih sredstev podpore za nakup marijadvork, oziroma brejih telic; ravno tako se naznani odlok deželnega odbora, s katerim se napovejo ogledovanja živine v letu 1911. Končno se vzame na znanje odlok c. k. namestnijske zadrugi za rejo in vnovčevanje živine v Mariboru, da se ji dovoli subvencija v znesku 1000 K k stroškom ustanove, če bo pospeševanje živinoreje izločila iz svojega statutarne delokroga in da se je Zvezi za rejo vzhodnještajerskih liscev iz zaklada za

pospeševanje živinoreje in vnovčevanje živine nazakala podpora 9000 K.

3. Poročila in predlogi rastlinarskega odseka.

a) Poročilo o izvrševanju pridelovanja semenskih žit.

Poročavec član O. O. Hotter govori o vzrokih, ki delajo, da se avstrijska produkcija žit ne plača in da se tej gospodarski panogi ne posveča toliko pozornost; večji pridelek po drugih deželah, ki glede žit Avstrijo daleč prekašajo, ne izhaja toliko iz boljših razmer in pogojev za pridelovanje, kolikor iz večje pazljivosti, boljše in skrbnejše izbire primernih vrst. Nemčija, s katero se Avstrija v tej stvari rada primerja, je pridelala v 15 letih na hektar poprek 18.4 q pšenice, Avstrija pa le 11.7 q; rži 15:10.4; ječmena 18:11.4, ovsa 16:7.9.2. Da izhaja večji pridelek iz zgoraj navedenih razlogov, to se najbolj vidi, če primerjamo pridelke iz poljedelsko naprednih dežel Avstrije s splošnim avstrijskim povprečjem v zadnjih 10 letih; Češka in Moravska sta pridelali na hektar pšenice 14.2 q, rži 12 q, ječmena 14 q, ovsa 10 q in stojita torej precej visoko nad celim povprečjem Avstrije, a še vedno pod nemškim. Ker pa so stroški popolnoma enaki, če pridelujemo vrste z velikim ali z malim pridelkom, je pač važno, da dobimo seme, ki daje velike pridelke, nego da sejemo seme, ki ima manjši pridelek in je večkrat vrhu vsega še neosnaženo in slabo. Torej moramo najprej opustiti pridelovanje raznih tujih pasem in gledati, da zboljšamo in požlahtnimo naše domače pasme, ki so se našim razmeram že prilagodile. Kmetovavce pa moramo naučiti, da bodo začeli semenje sortirati in snažiti in da ne bodo sejali slabega semenja. Ker pa je za to treba umevanja in potrpežljivosti, se naj stvar za prvi začetek poskusi samo z nekaterimi, izbranimi kmetovavci; kmetijska družba naj izbere primerna zanesljiva gospodarstva, naj si jih ogleda in naj se pogovori z njihovimi lastniki, ali bi bili proti povračitvi večjih stroškov pripravljeni na podlagi obojestranske pogodbe na svojem posestvu uvesti pridelovanje semenskih žit.

Nato se temeljne določbe prečitajo točko za točko. Pri točki 3 se vname debata, ali se naj ohrani projektirana velikost 8 do 10 ha ali ne. Član O. O. Sutter meni, da bo malo posestnikov, ki bi lahko kar 8 ha naenkrat posejali z eno vrsto žita, ker bi morali taki posestniki imeti vsaj štirikrat več oranega polja. Na ta način se bo semensko žito težko dobilo, zato predlaga, naj se določi velikost največ na 5 ha. Drugi podnačelnik Neuper omeni, da bi bili, če bi se določila tako velika površina, gornještajski posestniki od te akcije izključeni, ono žito pa, ki se bo pridelalo v ravnini, ne bo primerno za ostro in mrzlo gornještajsko podnebje. Tudi član O. O. Czeicke se zavzame za to, naj se ta posestva razdelijo kolikor mogoče enakomerno po vsej štajerski deželi. Član O. O. Klammer omeni, da je za pridelovanje in vzrejo semenskih žit potrebna strokovna izobrazba, ki pa jo ima doslej le malo štajerskih kmetovavcev in da mora biti tako uvedeno, da se lahko in brez posebnih velikih stroškov kontrolira. Tega pa bi ne imeli, če bi bila akcija razdeljena po vsej deželi, kar pa se bo v poznejših letih laže naredilo, ko sedaj, ko smo tik pred jesenskim delom.

(Konec sledi.)

Zborovanja podružnic.

= Kmetijska podružnica v Vučji vasi zboruje v nedeljo dne 8. oktobra ob 2. uri popoldne v šoli po sledečem sporedu: 1. Čitanje zapisnika o zadnjem zborovanju. 2. Važni dopisi in obvestila. 3. Predavanje potovalnega učitelja gospoda Pirstingerja o trgatvi, ravnanju s posodo in o umnem kletarstvu sploh. 4. Poročilo o načinu poslovanja vnovčevalnice za živino pri „Zvezi gospodarskih združenj“ v Gradcu. 5. Predlogi in nasveti. — Pridite udje polnoštevilno! Uljudno nas vabi tačasni načelnik Fr. Cvetko.

Št. Iij v Slov. gor. (Obdarovanje pridnih kmetijskih uslužbencev.) Podružnica c. k. kmetijske družbe v Št. Iiju je sklenila letos prirediti premiranje (obdarovanje) kmetijskih uslužbencev. Tozadevne prošnje vložiti imajo pravico le tisti pridni uslužbenci, ki so vseskozi vestni pri svojem delu in zanesljivi, ki so

nadalje že vsaj 10 let pri istem gospodarstvu, oziroma gospodarju, ki mora biti član podružnice šentiljske, v službi. Nekolkovane prošnje se morajo vložiti najkasneje do 20. oktobra t. l. pri podružničnem predstojništvu; priloženo mora biti tudi potrdilo pristojnega občinskega urada in gospodarja, da je uslužbenec v resnici že tako dolgo pri dotičnem gospodarju v službi in vreden obdarila. Darila se bodo izročila po preskušnji glede resničnosti vposlanih prošenj, v kolikor bodo sredstva na razpolago. V slučaju, da so nekateri enako vredni in potrebni, imajo prednost tisti, ki še dosedaj niso dobili nobene premije. Prispevke v ta namen sprejema hvaležno predstojništvo in se bodo dobrotniki javno oznanili. Izroče se darila lahko osebno pri predstojništvu ali pa po pošti.

Robert Reppnig.

Iz podružnic.

= Svičina - Gornja - Sv. Kungota, 14. septembra 1911. (Kmetijska zborovanja.) Podružnica c. k. kmetijske družbe v Št. Iiju je priredila dne 10. septembra zborovanje s poučnim predavanjem ob 8. uri v Svičini. Podružnični načelnik gospod Reppnig pozdravi v velikem številu došle zborovavce, pred vsem potovalnega učitelja gospoda Pirstingerja, ki je na to začel govoriti o sadjarstvu in vinarstvu prav izborno. Razpravljal je v prvi vrsti o sajenju najboljših vrst jabolčnih in hruškovih drevesec, kakor so zaznamovane v priporočljivi zbirki. Govoril je na to o gnojenju in ravnanju s sadnim drevjem, o obiranju sadja in pripravljanju mošta. V govoru o vinarstvu je omenil v prvi vrsti pravilno trgatve, snago pri stiskanju in ravnanje z mladim moštom ter čistoto vinske posode. Po končanem govoru so se sprejemala naročila na cepljene trte, sadna drevesca, gozdna drevesca, zavarovalne mreže in ploščice za žveplanje. Podružnični načelnik gospod Reppnig je govoril med živalnim razgovorom o nakupu živine iz severnoavstrijskih krajev s pomočjo državnega posojila. Ko se je oddalo nekaj naročil, se zahvali gospod Reppnig v imenu navzočih zborovavcev gospodu Pirstingerju za njegova poučna izvajanja in zaključil zborovanje. — Popoldne se je vršilo ob 3. uri pri Gornji Sv. Kungoti zborovanje pod vodstvom gospoda Falkeja; gospod Pirstinger je razpravljal med občnim priznanjem isto snov kakor predpoldan. Po oddanih naročbah zaključil predsednik zelo dobro obiskano zborovanje; za trud, ki ga je imel, mu izreka podružnično vodstvo toplo zahvalo.

= Braslovče. Vsem udom kmetijske podružnice za vranski okraj se naznanja: Letnina za prihodnje leto 1912 se bode pobirala od odbornikov in načelnika do 15. decembra 1911 in kdor do tega časa ne plača, se ne smatra več za uda podružnice. Vsi udje, ki še dolgujejo za leto 1911, oziroma za leto 1910, se uljudno vabijo, naj svojo dolžnost takoj storijo in izpovejo, ali še ostanejo udje za leto 1912 ali ne. Občni zbor bo na koncu decembra, kar se bo pravočasno naznanilo.

Florijan Rak, tačasni predsednik.

Poraba lesa na Turškem. Komora za trgovino in obrt javlja, da se je v zadnjih 3 letih poraba lesa nenavadno povečala; uvažajo Rumunija, Rusija, Avstro-Ogrska, Angleška in Švedska. V turški trgovini z lesom so običajne dimenzije 18×18, 16×16, 22×25 cm na širino in višino, ter od 4.20—6.20 m na dolgost.

Vprašanja in odgovori.

Vprašanja.

1. O., Sv. J. j. ž. 1. Ali bi bile sadne in vinske tropine tudi dobre in kako bi se pripravile za svinjsko krmo?

2. Kaj je bolj redilno za pitanje svinj, runkel ali korenje (mrkevca)?

3. Imam deteljo v spomladi nasejano, ki pa je na nekaterih mestih zelo redka. Kaj naj na te prazne prostore nasejam, da bi imel prihodnje leto dovoljno košnje?

Odgovori.

1. Tropine, zlasti pa vinske, niso samo za silo dobra krma, ampak imajo v resnici dosti več hranilnih snovi v sebi, nego n. pr. runkel ali korenje. Naslednje številke nam naj približno pomagajo presoditi hranilno vrednost tropin v primeri z drugimi najnavadnejšimi krmili:

Krmila ki imajo	dušičnatih snovi	tolšče	ogljikovin (sladkor, škrob i. t. d.)
Sadne tropine . .	1.5 (60)	1.6 (30)	12.5 (70)
Vinske tropine . .	7.4 (60)	5.6 (50)	24.4 (70)
Krompir	2.0 (71)	0.3 (—)	20.7 (96)
Runkel	1.1 (76)	0.1 (—)	9.1 (95)
Korenje	1.3 (99)	0.25 (—)	9.6 (94)
Koruza	10.1 (80)	5.2 (75)	67.9 (93)
Oves	10.9 (80)	5.2 (77)	57.8 (74)
Seno	9.5 (60)	2.3 (55)	40.3 (60)

Na vsak način pa je priporočljivo, tropine posušiti, če se ne morejo skrmiti sveže, kajti če se ugrejejo, trpi njih prebavljivost (številke v oklepajih naznanijo približno, da živina prebavi od 100 delov 60, 71 ali 99 delov — ostalo gre v gnoj) in postanejo lahko tudi zdravju nevarne, ker se ne more vedno reči, kaki in kateri organizmi so povzročili ugreje in skisanje, ki je vedno v zvezi z ugrejetjem; če se tropine spravijo v visoki plasti, utegnejo tudi lahko plesniviti, kar še je bolj nevarno. Za to pa pazorno in počasi!

Holz.

(Vprašanje 2 in 3 se predlaga drugim cenjenim čitateljem v odgovor v prihodnji številki.)

Št. VII. 88.922
1.810

Uradno. Razglas.

Za polletni pouk v podkavanju, ki se začne 2. januarja 1912 na deželni podkovski šoli v Gradcu, se razpisuje za vredne in potrebne konjske podkovače 10 deželnih štipendij po 100 K s prostim stanovanjem v zavodu v kolikor to dopušča prostor; nadalje je tudi nekoliko okrajnih zastopov podarilo nekaj ustanov, tudi po 100 K.

Pogoji se stavijo sledeči:

Starost vsaj 18 let, zdravje in krepko telo, domovinska pravica na Štajerskem, dobra ljudskošolska izobrazba in najmanj dveletna služba pri kakem kovaču.

K temu se mora še vsak prosilec zavezati s posebnim reverzom, da bo po dokončanem tečaju deloval vsaj 3 leta kot konjski podkovač na Štajerskem, oziroma v okraju, od katerega je dobil ustanovo, kot mojster ali pomagač (sotrudnik).

Prošnji se mora dodati torej: 1. reverz; 2. krstni list; 3. domovnica; 4. učno spričevalo; 5. delavska knjižica; 6. zdravniško in 7. šolsko spričevalo; 8. izkaz o premoženju in 9. obnašanju. Nasloviti je prošnje na štajerski deželni odbor ter je poslati na ravnateljstvo deželne podkovske šole v Gradcu najkasneje do 31. oktobra 1911.

Oni podkovači, ki ne nameravajo prositi za štipendije in bi se vseeno hoteli udeležiti pouka v tečaju, morajo dokazati, da so vsaj 18 let stari, delovali vsaj 2 leti kot kovaški pomočniki in imajo dobro šolsko izobrazbo.

Oglasiti se morajo z delavsko knjižico in učenim spričevalom v teku prvih 3 dni tečaja pri ravnateljstvu zavoda.

V Gradcu, 18. septembra 1911.

Od štajerskega deželnega odbora.

C. in k. intendantca 3. kora. 391—1
K št. 10.210 iz leta 1911.

Avizo

glede zakupne oddaje kruha in ovsa za vojaštvo, nastanjeno v sledečih postajah za zagotovitev dobo od 1. januarja do 31. oktobra 1912. Ponudne obravnave se bodo vršile: za Slovensko Bistrico pri občinskem uradu v Slovenski Bistrici, 23. oktobra 1911, ob 9. uri predpoldne; za Celje pri podružnem vojaškem skladišču v Celju, 24. oktobra 1911, ob 9. uri predpoldne; za Bruck ob Muri pri okrajnem glavarstvu v Brucku ob Muri, 25. oktobra 1911, ob 9. uri predpoldne; za Šmarje pri okrajnem glavarstvu v Brucku ob Muri, 25. oktobra 1911, ob 9. uri predpoldne; za Judenburg pri okrajnem glavarstvu v Judenburgu, 26. oktobra 1911, ob 9. uri predpoldne; za Ptuj pri okrajnem glavarstvu na Ptuj, 27. oktobra 1911, ob 9. uri predpoldne; za Radgono pri okrajnem glavarstvu v Radgoni; za Straß pri okrajnem glavarstvu v Radgoni, 28. oktobra 1911, ob 9. uri predpoldne.

Pogoji, veljavni za te pogodbe, se nahajajo v razglasih in zakupnih pogodbenih zvezkih, razporejenih pri omenjenih uradih na vpogled, dobe pa se tudi brezplačno od vojaških oskrbovališč.

V Gradcu, meseca septembra 1911.

Od c. in k. intendantca 3. kora.

Mlinsko kamenje

zmesno, belo, suščno, vsake mere, najboljše rude, nizke cene. Iz 8 lastnih kamenolomov, ki se razlikujejo po trdoti in sestavi. — Naroča se neposredno pri Francu Leskovšku, kamnoseškem mojstru v Št. Jurju ob južni železnici. 317—4

Opozarja se pred prekupci, kateri tudi pravijo, da imajo svoje kamenolome.

ZADRUGA.

Poročila zveze gospodarskih zadrug na Štajerskem, r. z. z o. p.
Gradec, Franzensplatz št. 2.

I.

Poročila glede blagovnega prometa Zveze.

1.

Dobava bakrene galice v letu 1912.

Štajerski deželni odbor je Zvezi gospodarskih zadrug na Štajerskem tudi za leto 1912 poveril skupni nakup in podrobno prodajo za pokončevanje raznih škodljivcev potrebne galice na Štajerskem.

Zveza lahko vsled posebno ugodnega nakupa daje v spomladi 1912 prima 98—99% bakreno galico v vrečah po 100 kg za netto z vrečo vred, za razmeroma nizko ceno.

Pošlje se galica februarja ali marca 1912, kakor bo Zveza odločila.

Zveza priporoča, naj se kupuje in naroča galica le v vrečah po 100 ali 50 kg, ker se tara (teža praznih sodov), če se naroči galica v sodih, ne da kontrolirati in se mora vračunati in sprejeti tara, kakor jo določi tvrdka.

Zato Zveza pri naročilih na galico v sodih ne more prevzeti nobenega jamstva za pravilno težo.

Naročila za bakreno galico se nam naj pošljejo kolikor mogoče hitro, najkasneje pa do 1. novembra 1911 na naslov „Zveza gospodarskih zadrug“ v Gradcu, Franzensplatz 2.

Pri naročilu se naj tudi navede način zavoja in ali se žele vreče po 100 kg ali po 50 kg.

Vsa naročila, ki nam bodo došla po 1. novembru 1911, bomo lahko izvršili le za vsakokratno dnevno ceno.

2.

Nakup Tomaževih žlindre.

Zveza gospodarskih zadrug na Štajerskem bo v oktobru t. l. dobila v Trstu večjo množino Tomaževih žlindre.

Cena za to Tomaževu žlindro bo 33 v za kilogram odstotek skupne fosforjeve kisline.

Zveza daje svojim članom, če naročijo cele vagone, pri celem vagonu 35 K popusta in razen tega pri vseh naročilih, ki nam pridejo na podlagi naše današnje oferte, popusta 1 v pri vsakem kilogramodstotku.

Dobave se vrše po znanih pogojih, ki veljajo za prodajo in dobavo.

Svoje člane vabimo kar najuljudneje, naj nam pošljejo naročila kakor hitro se da, najkasneje pa do 15. oktobra t. l. Naročila, ki nam pridejo kasneje, bomo lahko izvrševali samo za normalne cene.

3.

Nakup krme.

Zveza lahko kupi večje množine sena v celih vagonih za trdno ceno, ki znaša, kakoršna je pač kakovost, od 5 do 7½ K za metrski stot.

Svoje člane, ki bi lahko oddali seno, pozivamo, naj nam nemudoma pošljejo svoje prijave in naznanijo množino, kakovost in ceno. Ob enem s ponudbo se naj pošlje večji vzorec.

Sporazumno s c. k. kmetijsko družbo smo ukrenili vse potrebno, da se bo lahko nakupila večja množina stikalnic za krmo, ki se bodo pod posebno ugodnimi pogoji ali prodale ali pa za malo odškodnino dale na posodo.

Opozarjamo vse svoje zadrug in člane na dejstvo, da smo vsled pomanjkanja krme po drugih krajih dobili velika naročila na krmo in da lahko kupimo vsako množino zdravega, dobro spravljenega, napol sladkega in sladkega govejega sena.

Samoumevno je, da bomo za svoje člane skušali doseči najugodnejše cene in zato še enkrat opozarjamo, da nam nemudoma vpošljete svoje ponudbe.

Ravno sedaj je čas, da pozovejo naše članice svoje člane k skupni prodaji in delajo na to, da

se z zadržnim delom dobi za člane primeren dobiček.

Podrobnejša navodila dajemo drage volje.

4.

Nakup semenja rdeče detelje.

Zveza prosi vse posojilnice, podružnice i. t. d., naj ji naznanijo, pod katerimi pogoji bi bile pripravljene v svojih okoliših prevzeti nakup semenja rdeče detelje.

Na vsak način pa prosi, naj tozadevne prashalne pole, ki jih bodo z znamkami za odgovor dobile te dni, vestno in natančno izpolnijo, da bo Zveza lahko vse potrebno seme rdeče detelje kupila pri svojih članih.

5.

Nakup raznovrstne moke.

Zveza opozarja, da je sedaj pri moki vsepovsodi zelo ugodna cena. Zato vabi in poziva člane, naj si potrebno moko, če mogoče v celih vagonih, sedaj naročijo.

6.

Nakup potrebnih travniških bran.

Vsi člani, ki nameravajo za pozno jesen naročiti travniške brane, se prosijo, naj nam svoja naročila kmalu pošljejo, ker so tvornice preobložene z naročili in ne morejo naročil takoj izvršiti.

7.

Otrobi.

Dokler je kaj zaloge, ponujamo:

Pšenične otrobe, debele, 100 kg za 13 K 80 v, na razpolago v decembru t. l.

Pšenične otrobe, fine, 100 kg za 13 K, na razpolago v septembru—oktobru t. l.

Pri vseh teh cenah je računano brutto za netto z vrečo vred in od postaje Gradec.

8.

Pesa.

Nekdo želi več vagonov zdrave in snažne pese (rone, rune), ki bi se naj oddala takoj ali pa v oktobru.

9.

Krompir.

Zveza potrebuje več vagonov zdravega, snažnega, suhega in prebranega krompirja za jed in več vagonov zdravega, snažnega krompirja za pičo in prosi za ponudbe z vzorci. Oddati bi bilo treba ali takoj ali v oktobru.

10.

Zeljeve glave.

Ker je zanimanje za glavno zelje zelo veliko, prosimo za ponudbe v celih vagonih od oddajne postaje.

11.

Nakup vina za deželno vzorno klet.

Zveza gospodarskih zadrug na Štajerskem bo tudi letos kupila za svojo deželno vzorno klet v Eggenbergu pri Gradcu letošnja vina ali naravnost od kadi ali pa prvič pretočena.

Ponudbe se naj blagovolijo poslati pravočasno na naslov Zveze gospodarskih zadrug na Štajerskem v Gradcu, Franzensplatz, št. 2.

II.

Prodaja sadja na Dunaju.

Zveza bo od srede septembra naprej vsak teden, dokler bo imela dovolj ponudb na razpolago, prodajala na veliki dunajski tržnici sadje svojih članov, oziroma pri nji včlanjenih zadrug.

Sadje se prevzame na podlagi prijave in pritrditve ali za naprej določeno, trdno ceno ali pa v komisijonelnem prodajo. Pri komisijonelnem prodaji se razen izdatkov v gotovini (voznina, izdatki za spravljanje na trg in tržna pristojbina) še odtegne 5% od kosmatega izkupička kot provizija za prodajo.

Z ozirom na veliko važnost, ki jo ima dunajski sadni trg za štajerske sadjarje, pozivamo vse svoje člane, naj se te v skupni blagor namenjene uvedbe kolikor mogoče številno poslužujejo. Letos je za to baš ugodna prilika, ker je zimskega sadja splošno malo in bo torej mogoče spraviti ga zelo dobro v denar.

Prijave, v katerih naj bo naveden natančen naslov, množina vsake vrste, ki je na razpolago, in nje kakovost, čas, kedaj bi se sadje poslalo, pogoji, pod katerimi se naj prodaja in navedba članstva, se naj pošljejo naravnost Zvezi gospodarskih zadrug v Gradcu, Franzensplatz 2.

III.

Nakup plemenske in rabne živine.

Z ozirom na razglas visoke c. k. štajerske namestnije z dne 28. avgusta t. l. glede nakupa živine, naznanjamo, da je rok za prijavo že potekel in da se torej nobena prijava ne more več sprejeti.

IV.

Zadružna vnovčevalnica živine pri Zvezi gospodarskih zadrug na Štajerskem. Pregled ponudb in naročil.

Pozor!

Od Zveze gospodarskih zadrug na Štajerskem ustanovljena posredovalnica za prodajo plemenske in rabne živine priobčuje spiske ponudb in zahtev za plemensko in rabno živino (govedo, svinje, ovce, koze), da lahko stopijo interesi med seboj v direktno tržno zvezo.

Niti kupec niti prodajavec nista s svojo prijavo obvezana, da bi morala živino prodati ali kupiti le s posredovanjem Zveze; to jima je popolnoma prepuščeno na prosto roko.

Delovanje posredovalnice in prejem ponudb sta popolnoma brezplačna. Pač pa morajo vsi, ki se poslužujejo Zvezine posredovalnice, Zvezi nemudoma naznaniti, če so pripravljeno živino že prodali ali iskano kje drugje kupili.

Posredovalnica ne prevzame za pravilnost podatkov v ponudbah in glede zanesljivosti in poštenosti pozameznih strank nobene odgovornosti. Kupcem se priporoča, naj vprašajo z dopisnico, ali je živina še na prodaj, predno se peljejo k ponjalcu.

Zaradi formularjev za prijave in sploh vseh stvari, ki zadevajo označeno posredovalnico, naj se interesi obrnejo naravnost na Zvezo gospodarskih zadrug v Gradcu, Franzensplatz 2/I.

Živinski sejmi v Gradcu meseca oktobra in novembra 1911.

Od 22. maja naprej se vrši začasno dva dni pred glavnim živinskim sejmom vedno kontumacijski živinski sejem za goveda.

1. Sejmi z rogatino: 5., 12., 19. in 26. oktobra in 2., 9., 16., 23. in 30. novembra 1911.

2. Sejmi z malo klavno živino: 6., 13., 20. in 27. oktobra in 3., 10., 17. in 24. novembra 1911.

3. Konjski sejmi: 5. oktobra in 2. novembra.

Sejem z malo klavno živino se od 1. maja naprej začne že ob 7. uri zjutraj.

Ponudbe:

Lenart Fischer v Strihovcu pri Št. Ilju v Slov. gor., veliko štiriletno srednje brejo pincgavko, 500 kg težko, za 460 K; brejo, srednjeveliko šestletno marijadvorko, 400 kg težko, za 380 K.

Oton Haller v Kammernu, dveletnega, 450 kg težkega, za skok in vprego dobrega bika, št. 56 rodovnika, za 900 do 1000 K; vpisano, 500 kg težko kravo, ki nosi od dne 16. februarja 1911 sem sedmo tele, za 530 K, dveletno, 380 kg težko telico za 450 K.

Graščinska uprava Trautenberg, pošta Luče, postaja Ernovž, 3 na čas breje, težke sta-

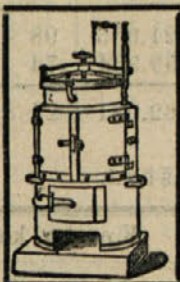
Gospode naročevalce

aljudno prosimo, naj se pri kupovanju blagovolijo sklicevati na naš list.

„TITANIA“**brzoparilnik za živinsko krmo**

je cel iz kovanega železa in jeklenih ploč ter radi tega nepokvarljiv.

Neprekosno hitro razvije pare. Kuri se lahko s čim koli.

Pošiljamo na por. sklenje. Prihranite 70% kuriva.

== Več ko 10.000 v porabi. ==

Zahtevajte cenik.

Titania-Werke, Wels 132, O.-Ö.

Največa specialna tovarna za parne stroje na Avstro-Ogrskem.

Iščejo se zastopniki.

: Glavno zastopništvo za Štajersko :
FRANC ASEN, GRADEC,
Mariengasse št. 22.
320-10

Ponudba.

333-10

Imam lisasto kravo, dobro molzalec z osmim teletom (4 tedne starim junčkom) in še z dobrim zobom. Brez teleta 15 do 16 l mleka na dan. Cena 425 K, in 1 samec, 11 mesecev star, bele barve, 123 cm visok in 145 cm širok, cena 150 K. **Frane Planine,** kmet na Libni 9, pošta Videm na Štajerskem.

Žrebanje nepreklicno 11. novembra 1911

ob 8. uri zvečer, I. Schottenring 11
(policijsko ravnateljstvo).

C. k. dunajska policijsko-uradniška loterija.

☛ Srečka stane 1 krono. ☛

I. glavni dobitnik 30.000 K, II. v vrednosti 5000 K in 1000 K se na željo po odbitku 10% in postavne pristojbine za dobitke izplačajo tudi v gotovini.

Srečke se dobe v vseh menjalnicah, lotokolekturah, tobakarnah i. t. d. in v 377-8

pisarni c. k. policijsko-uradniške loterije
Dunaj, I. Schottenring 11 (policijsko ravnateljstvo).

Oznaniła

v „Gospodarskem Glasniku“
dosežejo pri veliki izdaji
največjo razširjatev.

Mnogo denarja si prihranite

če si naročite sukno in modne snovi naravnost iz tovarne za sukno pri tvrcki 322-4

Milice Tomec, Humpolec, Češko.

Vzorci se pošiljajo zastonj na ogled, če se piše po nje.

Vplačana akcijska glavnica **K 50.000.000**
Rezervni zaklad **K 12.550.000.**

K. k. priv.

Böhmische Union-Bank

(podružnica v Gradcu), centrala v Pragi.

Podružnice: Reichenberg, Jablonec, Brno, Olomuc, Bielitz, Jägerndorf, Tropava, Rumburg, Zatec, Linec, Hohenelbe, Dornbirn, Salzburg, M.-Schönberg, Novi Jičín, Gradec, Ljubno (Gor. Štaj.), Celje, Kraljičin dvor, Celovec, Beljak; ekspozituri: Friedeck-Mistek in Braunau. Izvaja vse bančne transakcije in daje tozadevna pojasnila. Kupuje in prodaja efekte in valute, novce in kupone. Najceneje eskomptira trgovske menice. Prevzema denarne vloge proti vložnim knjižicam, blagajnim listkom in na tekoči račun. 229-12

Dobra pitna voda podaljša življenje!

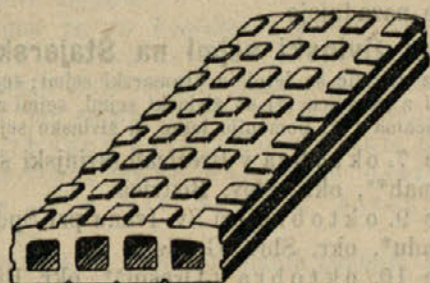
Iskanje in odpiranje vrečin, vodovode stavi pod garancijo kot specialiteto:

Prva moravska tvornica za vodovode in sesalke

Ant. Kunz, c. in k. dvorni dobavnik, Mähr.-Weißkirchen.

Izborna priporočila na razpolago. - Ogled na licu mesta zelo ceno.

131-24

Radgonske parne opekarne

Po dolgem premišljevanju in mnogih poskusih se nam je posrečilo napraviti iz žgane ilovice tlake za hleve, s katerimi lahko napravimo vzorne hlevske tlake. Ker površina teh plošč ni gladka, ampak razdeljena v male kocke, ni mogoče, da bi živini izpodrsavalo in po jarkih med temi kockami se lahko scalnica vedno odteka, vsled česar ostane stelja dalje suha in ohranjena.

Če primerjamo stroške za napravo lesenega tlaka in našega iz lončenih plošč, lončeni ni dražji, ako se oziramo na njegove velike prednosti in na trpežnost.

Kakor se vidi iz slike, se položijo te plošče na lahko podlago iz apnenca ali betona, ki je nagnjena 2½ do 3% za govejo živino, 5 do 8% za svinjake.

Hlevski tlak iz gline je pripraven za vsak hlev, se lahko osnaži z malo vođo, le parkrat je treba potegniti z metlo, prihraniti se torej čas in material.

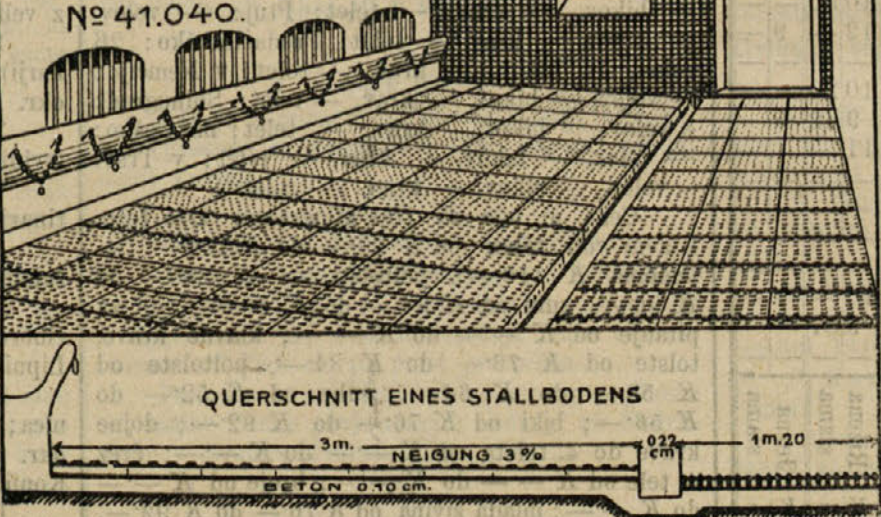
Na železniški vagon z 10 tonami se lahko naloži 150 m² teh plošč. 1 komad : 5 kg. Na m² gre 15 plošč.

Vzorci in ponudbe so na razpolago.

Ravnateljstvo radgonskih opekaren v Radgoni.

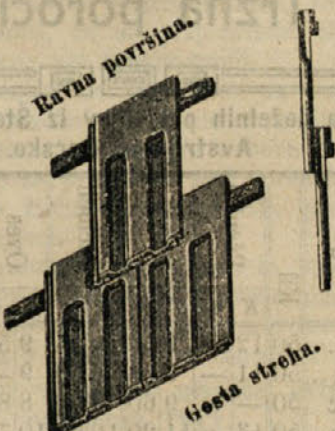
oddajajo trpežno strešno opeko in grapasto votlo opeko za goveje hleve in svinjake.

**RADKERSBURGER
STALLBODENZIEGEL**
Österr. Patent
№ 41.040.

QUERSCHNITT EINES STALLBODENS

3m. NEIGUNG 3% 0,22 cm 1m.20
BETON 0,10 cm.

Tlak iz takih lončenih plošč je mnogo toplejši od vsakega iz drugega materiala napravljenega, ker so plošče votle in prihaja vsled tega temperirani hlevski zrak v tlak, kar na eni strani blaži iz podlage prihajajočo mrzlotu in na ta način zabranjuje preveliko tvorjenje hlevske pare, na drugi strani pa te plošče, ker sta zrak in glina slaba prevodnika toplote, ne jemljejo živini telesne gorkote, kar je velikega zdravstvenega pomena.

386-24